

PROGRAM PODPORY
ČESKÉHO
KULTURNÍHO
DĚDICTVÍ
V ZAHRANIČÍ

Závěrečná zpráva o působení lektorky/lektora

Akademický rok: 2023/24

Destinace (země, město): Polsko, Lodž

Jméno, příjmení: Jiří Byčkov

Místo působení (univerzita, fakulta, příp. katedra/ústav): Lodžská univerzita, Filologická fakulta, Katedra slovanské filologie

Charakteristika a popis studijního programu, rozvoj výuky, uplatnění

Výuka českého jazyka a literatury na Filologické fakultě Lodžské univerzity v říjnu 2024 oslaví již pětileté výročí vzniku a zahájení bohemistických studií (1. 10. 2019). V uplynulém akademickém roce studovali český jazyk a literaturu polští studenti na Katedře slovanské filologie Filologické fakulty UL i nadále v kombinaci s jedním ze tří jihoslovanských jazyků – bulharštinou, srbštinou nebo slovinštinou v bakalářském studijním programu. Po jeho ukončení studenti získali znalosti a jazykové kompetence z češtiny na úrovni B2, z druhého jazyka na úrovni B1 (podle SERR). Filologicky orientovaná výuka byla zaměřena na osvojení jazykových kompetencí z oblasti lingvistiky, kulturních reálií a historie, překladatelství, tlumočnictví, písemného projevu a plynulé komunikace v sociálním kontaktu. Bakalářský studijní program slovanská filologie nabízí výběr specializací: cestovní ruch (přednášejí vyučující z Fakulty geografických věd Lodžské univerzity) a tří cizích jazyků. Dosažené kompetence a znalosti pak mohou absolventi uplatnit například v cestovním ruchu, v kulturních institucích, ve státní správě, v pohostinství a ve službách, v korporátní sféře a v dalších oborech, kde je požadována znalost češtiny, jihoslovanských jazyků a kultur. V uplynulém akademickém roce na Katedře slovanské filologie pokračovali studenti ve studiu češtiny v 1. a ve 2. ročníku navazujícího magisterského studia. Celkově pokračovalo ve studiu 5 studentů v 1. ročníku a 7 studentek ve 2. ročníku.

Organizace výuky českého jazyka a literatury, hodinová dotace, učebnice a knihy

Praktická výuka českého jazyka a literatury byla uplynulém akademickém roce organizována již standardní kontaktní formou. Hlavní část lektorova úvazku na filologické fakultě v uplynulém roce vyplňovala praktická výuka českého jazyka (*Praktyczna nauka języka czeskiego*) ve 3. ročníku bakalářského studijního programu. Praktická výuka češtiny byla v obou semestrech rozdělena mezi jednoho českého lektora a kmenového polského vyučujícího. Časová dotace pro 3. ročník byla stanovena na 90 hodin výuky praktické češtiny v zimním semestru a 90 hodin v letním semestru. Lektor ve 3. ročníku v rámci svého úvazku vyučoval také předmět Setkání s československým filmem, na který bylo v zimním semestru vyčleněno 30 hodin.

V 1. ročníku navazujícího magisterského studia byla časová dotace stanovena na 90 hodin v zimním a 90 hodin v letním semestru. Ve 2. ročníku magisterského studia byla dotace 60 v zimním semestru a 60 hodin v letním semestru.

K výuce praktického českého jazyka ve všech třech ročnících podle úrovní byly využívány rozšířené a osvědčené jazykové učebnice – *Čeština pro středně a více pokročilé* (J. Bischofová, M. Hrdlička), *Basic Czech II. a III. díl* (A. Adamovičová, D. Ivanovová), *Čeština pro cizince úroveň B2* (M. Boccou Kestřánková a kol.), *Chcemy mówić po czesku 1* (H. Remediosová, E. Čechová), *Čeština pro život 1, 2* (A. Nekovářová), nové učebnice *Czech it Up* (D. Hradilová a kol.) pro úroveň B2 a C1, slovníky *Akademický slovník cizích slov*, *Polsko-český slovník* (K. Oliva), denní tisk, odborné časopisy *Naše řeč*, *Tvar*, *Český jazyk a literatura*, *AHOJ* a další metodické materiály (*Základy rétoriky*, *Česká vánoční kniha*, *Jak se žije v České republice*).

Pro výuku literatury byly využívány publikace B. Balajky *Přehledné dějiny literatury*, L. Machaly *Panorama české literatury*, J. Lehára a kol. *Česká literatura od počátku k dnešku* a J. Magnuszewskiego *Historia literatury czeskiej*. Popularitě mezi studenty se těší také adaptovaná česká próza s úlohami podle jazykových úrovní.

Obsah, zaměření a cíle praktické výuky češtiny, evaluace výsledků vzdělávání

Ve 3. ročníku jsme při výuce kladli důraz na zvládnutí spisovné výslovnosti, osvojení pokročilejší lexikální zásoby a frazeologismů v každodenní komunikaci, předcházení interferenčním a lexematickým chybám, deklinaci substantiv, adjektiv, zájmen a číslovek včetně užívání správných tvarů v singuláru i v plurálu, konjugaci sloves, porozumění složitějším písemným textům a mluveným projevům. V 1. ročníku magisterského programu byl kladen důraz na

zvládnutí plynulého a pohotového vyjadřování v češtině, správné psaní s dodržением ortografických zásad, porozumění pokročilejším a složitějším textům. Ve 2. ročníku navazujícího studia jsme se zaměřili na porozumění širokému rejstříku náročných a dlouhých textů a rozpoznávání implicitních významů. V psaní jsme u studentů rozvíjeli kompetence vytvářet srozumitelné, dobře uspořádané, podrobné texty na složitá témata, což je indikátor ovládnutí kompozičních útvarů, spojovacích výrazů a prostředků koheze. V chápání psaného textu jsme posilovali schopnost porozumění dlouhým složitým textům, a to faktografickým i beletristickým.

Ve výuce studentů se osvědčovalo střídání různých organizačních forem výuky, zejména frontální, projektové, individualizované, skupinové metody doplněné o klasické úlohy a cvičení na porovnávání, odvozování významu z kontextu, překlad, pořizování výpisku či souhrnů, zvýrazňování v textu, vysvětlování (výklad), rozhovory. Obsahovou náplní vzdělávacích aktivit bylo hlavně čtení a překlad jednoduchých ukázek z české beletrie, komunikační modelové situace s hranými dialogy, psaní krátkých textů na vybraná zadání, poslech a převyprávění audionahrávek, jazykové hry, referáty na libovolná témata. Pokračovali jsme v osvědčené praxi, kdy studenti po domluvě s lektorem jednou za 14 dní připravili samostatně powerpointovou prezentaci na téma, které pro ně bylo přínosné (např. sport v Česku v Polsku, cestování a cestovní ruch v ČR, jednání na úřadech a ve firmách, historie skautského hnutí a Junáka v ČR a obdobné organizace (harceři) v Polsku, historické kořeny nacionalismu v Česku atd.). Téma posléze prezentovali před celou skupinou a společně o něm diskutovali.

Na konci letního semestru uplynulého akademického roku absolvovali studenti 3. ročníku závěrečnou zkoušku z praktické češtiny dle předepsané jazykové úrovně B2, studenti 1. ročníku magisterského programu vykonali oficiální zkoušku z jazykové úrovně B2+ a studenti 2. ročníku Mgr. studia vykonali závěrečnou zkoušku z jazykové úrovně C1 podle materiálů ÚJOP. Zkoušky se skládaly standardně z ústní (mluvení) a písemné části (čtení a porozumění textu, gramaticko-lexikální část, poslech, psaní slohové práce). Ústní část zkoušky byla orientována na prověření jejich kompetence samostatně komunikovat o běžných tématech (bydlení, rodina, cestování, studium, svátky a tradice, móda, profese, koníčky a záliby, sport, média, internet a sociální sítě, Česká republika apod.), tzn. adekvátně spisovně a plynule reagovat v českém jazyce.

Závěrečné zkoušky ve 3. ročníku úspěšně zvládlo 9 studentů z celkových 10, v 1. ročníku úspěšně absolvovali zkoušku 4 studenti z 5 a ve 2. ročníku navazujícího magisterského studia

absolvovalo závěrečnou zkoušku zdárně 6 studentek ze 7. Neúspěšní studenti budou ústní nebo písemnou část zkoušky opakovat v září 2024, kdy jsou na fakultě stanoveny oficiální opravné termíny.

Vzdělávací, kulturní a volnočasové aktivity na lektorátu českého jazyka

Od počátku akademického roku 2023/24 lektor naplánoval a zorganizoval pro studenty bohemistiky 12 filmových večerů s názvem *Setkání s českým filmem*. Všichni zájemci měli možnost se jednou za 14 dní seznámit s klasickou i moderní českou kinematografií a zhlédnout filmy (některé s polskými titulky) jako např. *Hořící pochodeň*, *Občan Havel*, *Obchod na korze*, *Jánošík*, *Milada*, *Až přijde kocour*, *Král Šumavy*, *Limonádový Joe*, *Alois Nebel*, *Šarlatán*, *Spalovač mrtvol*, *Habermannův mlýn*. Po skončení projekce následovaly vždy krátké reflexe a zhodnocení promítaných filmů společně s přítomnými studenty.

Od listopadu 2023 do června 2024 lektor nad rámec svých povinností pokračoval v poskytování cílené psychologické pomoci a psychoterapeutické krizové intervence studentům z Polska, Ukrajiny, Běloruska, Kazachstánu, Turecka, Íránu v Akademickém centru psychologické podpory. Podpůrných služeb využilo celkem 18 klientů (studentů a jejich rodinných příslušníků).

Stejně jako každý rok se lektor i letos podílel společně s kolegyněmi a kolegy z katedry slovanské filologie na přípravě krátké ukázkové lekce (*Jak mluví krtek?*) pro uchazeče o studium češtiny na Den otevřených dveří Filologické fakulty Lodžské univerzity ve dnech 21. 3. – 22. 3. 2024.

Díky podpoře Katedry slovanské filologie a vedení Filologické fakulty Lodžské univerzity se na konci letního semestru (od 16. 5. do 20. 5. 2023) podařilo pro studenty slovanské filologie naplánovat a realizovat kulturně-poznávací výlet do České republiky. Cílem výletu bylo poznávání české historie a kultury na Opavsku, Ostravsku a na Těšínsku ve Slezsku. Studenti s pedagogickým doprovodem putovali po památkách, místech spjatých s hornictvím a zajímavými místy v Opavě, Ostravě a v Českém i Polském Těšíně.

Po úspěšném navázání spolupráce se Sdružením Čechů v Zelově v loňském roce jsme pokračovali i letos ve výjezdech do lycea, základních škol v Zelově (Liceum Ogólnokształcące im. Obrońców Praw Człowieka) a do základní a mateřské školky v Lobudzicích (Szkoła Podstawowa w Łobudzicach) s novými výchovně vzdělávacími programy. Dne 11. prosince 2023 jsme

připravili a realizovali pro děti v mateřské školce a žáky 1. stupně základní školy zábavný program *Jak mluví krtek a jeho kamarádi*. Cílem programu bylo naučit děti vyslovovat slova a jednoduché fráze jako např. *ahoj, pojd' si hrát, myška, ježek, les, květina, slunce, voda* a jejich polské ekvivalenty, zahrát si pohybové hry a ledolamky, zapojit výtvarné činnosti. Četbu a projekci pohádek jsme vždy doprovázeli představením plyšových hrdinů.

Pro studenty lycea jsme 18. prosince 2023 připravili interaktivní prezentaci o vánočních svátcích a zvycích v Česku a v Polsku s vědomostním kvízem. Smyslem programu bylo připomenout vánoční tradice a zvyky v Česku a v Polsku, ukázat studentům společné rysy i rozdíly ve způsobu oslav vánočních svátků, poslechnout české koledy a přiblížit klasické vánoční pokrmy konzumované a připravované v obou zemích.

V letním semestru jsme se studenty připravili novou powerpointovou prezentaci s totožným názvem *Falešní přátelé* a představili ji žákům 6. a 7. tříd základní školy. Díky ní jsme vysvětlili společné jazykové základy češtiny a polštiny a upozornili na výhody nevýhody všeslovanské slovní zásoby, která bývá příčinou vtipných nedorozumění a nepochopení v komunikačních situacích různého druhu. V mateřské škole v Lobudzicích jsme dětem prezentovali program *Krtek zahradníkem* se zaměřením na seznámení se slovní zásobou s tematikou ovoce, zeleniny a názvů povolání.

Pracovní a finanční podmínky, materiální vybavení a ubytování lektora

Pracovní podmínky pro českého lektora na Lodžské univerzitě jsou i nadále výborné, podpora výuky českého jazyka a snaha vedení katedry o zvyšování úrovně jazykového vzdělávání na Katedře slovanské filologie je velmi silná. Administrativně-techničtí pracovníci fakulty a ostatní pedagogové jsou vstřícní, komunikativní a lektorovi nápomocní v případě řešení jakýchkoliv organizačních, technických nebo personálních problémů. Lektor má společnou kancelář se 4 kolegy, v kanceláři má k dispozici počítač s tiskárnou, multifunkční kopírku pro pořizování materiálů do výuky, CD přehrávač s rádiem, kancelářské papíry, psací potřeby atd.

Technické a materiální zázemí univerzity je na solidní úrovni, lektor má pro výukovou činnost zapůjčen pracovní notebook, CD přehrávač, kopírku. Výuka probíhá v seminárních učebnách pro přibližně 20-30 osob, v nichž jsou nainstalovány dataprojektory, stolní počítače připojené k internetu, projekční plátna, flipchartové tabule s fixy. Studenti a všichni vyučující mají k dispozici knihy a časopisy z fakultní knihovny a také celouniverzitní vědeckou knihovnu v jiné

části rozsáhlého kampusu. Doplnění a vybavování knihovny lektorátu odbornou literaturou (učebnice, slovníky, odborné časopisy) má na starosti český lektor, komunikace ohledně nákupu nových knih probíhá s Domem zahraniční spolupráce operativně a bez problémů.

Univerzita uzavírá s lektorem pracovní smlouvu na dobu určitou, konkrétně na 2 roky. Pokud je vedení katedry spokojeno s jeho působením, po dvou letech smlouvu prodlužuje. Úvazek lektora činil v uplynulém akademickém roce 1,0. Lektorovi je každý měsíc vyplácena mzda a zasílána na bankovní účet, je mu hrazeno zdravotní a sociální pojištění v rámci polského systému (tzv. ZUS).

V uplynulém akademickém roce poskytovala univerzita lektorovi ubytování v univerzitním bytě o velikosti 1+1. Byt je vybaven moderním nábytkem a veškerým zařízením včetně el. spotřebičů. Náklady na ubytování hradí univerzita v plné výši. Byt se nachází asi 20 minut jízdy MHD od univerzity.

Perspektivy a plány rozvoje bohemistiky na nový akademický rok 2024/2025

Prioritou pro nadcházející období bude:

- 1) Příprava a uspořádání besedy s populární českou spisovatelkou A. Mornštajnovou pro studenty a pedagogy Filologické fakulty Lodžské univerzity.
- 2) Příprava a prezentace přednášky o životě a díle Václava Havla pro zástupce české ambasády, významné osobnosti a občany Zelova v rámci oslav tzv. *Českých dní* 28. 9. 2024.
- 3) Zahájení spolupráce s Domovem pro hendikepované děti a mládež v Lobudzicích. Realizace vzdělávacího cyklu Setkání s češtinou s využitím arteterapeutických, herních a multisenzorických pomůcek při výuce jazyků u dětí s mentálním nebo tělesným hendikepem.

Haviřov 22. července 2023

Mgr. Jiří Byčkov, Ph.D.

obrazová příloha

Návštěva Jubilejní výstavy v Opavě

Společné foto před opavskou radnicí

Komunitní kruh u hry kuřátko pípni, MŠ

Prezentace Falešní přátelé, ZŠ Lobudzice

Zhodnocení práce žáků a poděkování

Krtek zahradníkem, MŠ Lobudzice